

L'OPINIÓ

EDITORIAL

ELECCIONS...? NO!

Tot està igual que tres mesos enrera; res no ha canviat, sinó el nom de les persones.

La llibertat, cada dia és més restringida; els nostres germans continuen emprisonats i a l'exili. Els homes de l'anterior Dictadura preparen nous cops d'Estat i demanen que siguin examinats llurs actes i exigides responsabilitats equival a ésser processat i emprisonat. La censura s'exerceix amb més rigor que mai, i ja no es permet parlar ni escriure per dir la veritat.

Enfront del vergonyós panorama polític, d'aquesta nova Dictadura, els homes d'esquerra dividits i subdividits en infinitat de partits no presenten cap sèria oposició. Com si estéssim en plena normalitat o gaudíssim d'una gran llibertat no pensen més que en la seva organització política per guanyar tal districte en les futures eleccions, que creuen properes i potser no arribaran mai a veure.

Llurs dirigents, després del llarg silenci que gairebé tots han cregut que era més prudent guardar durant els sis darrers anys, ara parlen a tota hora i desenrotllen una gran activitat. Infinitat d'escrits, manifestos, conferències, mítings i tota mena d'actes públics que els puguin donar una mica de popularitat són celebrats per ells. I tot encaminat al mateix fi, el de poder fer una realitat del seu somni d'ésser regidor, diputat o desempenyar qualsevol càrrec públic.

Per combatre la política d'engany, per poder enfrontar la classe reaccionària sempre unida, en comptes de la desorganització actual, un front únic, una força prou forta que pugui trencar les cadenes de la reacció i instaurar definitivament la llibertat fou creada l'Intelligència Republicana.

Alguns homes, però, amb llur mentalitat petita no poden capir la finalitat d'Intelligència Republicana i volen donar-li interpretacions capricioses i intencions electorals per poder atacar-la i desprestigiar-la.

Que no temin aquests senyors: l'Intelligència Republicana no és un nou partit polític, ni un super-partit, ni una

combinació electoral que pugui posar en perill els seus càrrecs de regidor o diputat o llurs capdillatges. La seva finalitat no consisteix «en guanyar les eleccions a Catalunya» ni «en copar totes les representacions». Tampoc no és l'Intelligència Republicana una simple coincidència en determinats punts de vista, ja que per assabentar el poble que uns quants homes pensen igual no hauria calgut llançar un nou manifest. l'Intelligència Republicana té fins més nobles, és un organisme—no la comprem d'altra manera—per aconseguir la unió de tots els homes d'esquerra de bona fe, a fi de lluitar tots junts fins l'enderrocament de l'actual règim i la consolidació d'una República democràtica.

Essent aquesta la finalitat d'Intelligència Republicana, ¿pot ningú creure que es pugui aconseguir amb mitjans

pacífics evolutius per mitjà d'unes eleccions?

Creiem que no. Es completament ingenu i infantil pretendre enderrocar un règim i instaurar la República amb una votació favorable en la Cambra dels diputats.

¿Es que no ens recordem que han existit uns generals Pavía i Primo de Rivera, o bé potser ens fem la illusió que d'aquesta mena de generals ja no n'existeixen més en el nostre país?

Examinant la Història dels pobles que avui gaudeixen de formes de govern democràtiques, on els drets necessaris a tots els homes lliures són respectats, veiem que per arribar a obtenir aquests drets han hagut de lluitar, ha calgut emprar la força.

Si volem, doncs, obtenir les llibertats que gaudeixen aquests pobles lliures, cal seguir el seu exemple, cal la Revolució.



EL MOTI

Qué espera el Rei per a concedir l'indult a Macià i als presos socials?

INTEL·LIGENCIA REPUBLICANA

L'OPINIÓ I ELS PARTITS

Les edicions «ARIEL»

tenen en premsa . . .

PERSEGUINT EL SO

d'Allain Gerbaud
traduït a la nostra llengua
per Miquel A. BALTA

L'opinió es dona compte de què la competència inevitable de tants partits d'esquerra afins és absurde. Els més optimistes de dintre i fora dels partits no poden creure que a despit del corrent d'opinió favorable a les idees liberals i republicanes hom disposi de prous militants per a nodrir sense raquitisme quatre o cinc partits. Si la competència acabés amb un equilibri de forces hom podria especular sobre els avantatges de llurs actuacions independents que inevitablement s'haurien de coordinar almenys en els moments de perill, per tal d'evitar una general eliminació de la palestra política. Però aquest equilibri i l'actuació coordinada que se'n derivaria són, gairebé, pràcticament impossibles.

Si l'opinió d'esquerra, cansada i desorientada, no s'absté, triarà d'acord amb les realitats socials que l'empenyen i fallarà el plet en última instantània amb contundència decisiva o amb prou claredat per a imposar les seves preferències. I ens sembla d'una lògica molt humana i respectable que el partit que disposi de més elements no s'avingui a fer sortir amb els vots dels seus partidaris els convidats d'altres grups que no comptin amb prous forces per a fer sortir els propis. L'article de Jaume Bofill a «La Publicitat» del dia -3 ens sembla significatiu i categòric. Res de fronts únics electorals, sense, una prèvia «fusió més o menys elàstica però amb finalitats ciutadanes però de propaganda i organització.»

Aquesta fusió, almenys entre els grups o partits més afins per la seva catalanitat i que més legítimament poden aspi-

rar a representar la democràcia catalana és cada dia més urgent i necessària. No ens sobren les voluntats i les capacitats polítiques per arriscar-nos imprudentment a eliminar a ningú.

La conseqüència més greu d'aquesta competència que sinícia és de deixar desguarnida la nostra línia de foc. Constituïm molts cossos d'exèrcit però ens imposem una forçosa actitud de combats de reserva. L'encant d'intelligència republicana, és d'haver ocupat sense vacil·lació la línia de foc.

Hom ha pensat que Intelligència Republicana es pot convertir en un superpartit, en una super-organització o simplement en un altre partit republicà. Aquesta possibilitat depèn més que d'Intelligència Republicana, dels mateixos partits republicans. Si aquests es fusionen i s'organitzen d'acord amb els principis bàsics que els són comuns; si fan seus els punts del pacte que han signat alguns de llurs més significats elements, Intelligència Republicana haurà d'ésser estrictament, el que s'ha proposat: l'instrument de relació constant i d'acció limitada entre la democràcia republicana i les organitzacions obreres de Catalunya. El restabliment d'aquesta relació i la possibilitat d'aquesta acció són la principal raó d'existir i de persistir d'Intelligència Republicana. Només la carència dels partits podria suggerir a l'opinió d'esquerra de Catalunya, la necessitat de fer-li jugar un altre paper.

JOAN ORS

Adhesions de La Bisbal

Narcís Mercer, Rossend Agell Clos, Pere Mont Maruny, Narcís Boadella Baqueras, Josep Rubirosa Frigole, Josep Figueras Balló, J. Carré i Mistral, Joaquim Moruny i Prim, Joan Plana Gispert, Salvador Piferrer, Pere Masas, Josep Fortuny, Albert Fagella, J. Matas Bitlloch, Amadeu Lluñell, Narcís Gumbert Martí, Josep Corominas Pla, Joan Pujol Gaspar, Josep Roure Illa, Francesc Roura Gumà, Josep Palet Comas, Ernest Barceló i Batalla, Robert Roig i Valls, Pere Requicós Salvador, Eugeni Mercadé i Vidal, Pere Seradell, Ramon Coll, Fermí Xuclá, Napoleó Castelló, Josep Pujol, Marcel Amatller Deulofeu, Pere Feut, Pere Rasó Rasós Vives, Pau Ferrer, Ramon Sacot Ferrer, Josep Lladó Sabaté, Pere Capdevila i Carré, Sebastià Bofill i Pi, Joan Xuclá, Francesc Ganiqué, Vicents Solé, Vicents Pons Massanet, Conrat

Sala Muñoz, Alfred Figueras Rallón, Josep Font Marsellach, Salvador Casanova i Gich, Josep Gou Leal, Pere Más Ribas, Joan Mont Maruny, Pere Cavarroca i París, Joan Massanas, Francesc Xuclá Casadevall, Josep Vancells, Anxel Sallés, Josep Geli, Narcís Bassa, Sadurní Geli, Andreu Ferrer, Joaquim Bassa, Joan Bentura, Narcís Llach Lubinera, Ferran Pont Dalmau, Joan Mas Ribas, Jaume Llenas Carbó, Joan Vilá Casanova, Josep Pons Casañas, Joan Colomé Yacas, Joan Casas, Bonaventura de Gatell, J. Alberti Callicó, Josep Font Trafac, Joan Janoher Palau, Sebastià Carreras Font, Cecili Duran, Agustí Más i Ribas, Pere Anglada Bassó, Joan Bahi Font, Manuel Manzaneres González, Miguel Pons Martí, Rafael Bosch i Romá, Josep Gispert Cassola, Benjamí Simón, Josep Maria Mont i Vives, Jaume Calvadó Ferrer, Pere Ballet Aulet, Joan Roig Alsina, Ramon Coral Vilaret, Magí Bosch i Vives, Joan Pinadell Massa, Pere Castelló Abella, P. Viñals Quintana, Josep Duixans Saugué, Josep Pujol, Leandre Moliné i

Agustí, Enric Avella Balmaña, Josep Santanach Fort, Albert Catena i Alsina, Joan Lloberas Puig, Pere Bruguera Masó, A. Bruguera Costa, Albert Ferratje Lloberas, Baltasar Bruguera i Nadal, Grau Corbera Sala, Mariá Avella, Josep Viadé, Ricard Alsina, Marti Lloveras Sala, Narcís Mune i Rabal, Francesc Bañeras Saiz, Joaquim Grau Boadella, J. Ginesta Balmanyà, Francesc Ibut, Josep Frigola Boada, Alfons Martinell i Martí, Ferran Frigola, Ramon Cañet Estragues, Alexandre Vidales, Josep Bayo Romaguera, Joaquim Frigola, Francesc Nadal, Josep Saiz i Boadella, Ricard Castellano González, Alfons Frigola Carles, Josep Coll, Amador Basacoma i Padres, Josep Avelli Casadesu, Pere Turró Sadurní, Vicents Cadabala, Lluís Cornell i Giner, Josep Roldán, Marcillach, Robert Sais Fabrellas, Miquel Casellas, Bonaventura Casadevall i Costa, J. Vallés, Joan Riera, Ji Viñals i Basclosa, Pere Puyet Bou, Doroteo Ferrer Llahuna, Ernest Llenas Pla, Josep Castelló i Simón, Miquel Ribera Font, Agustí Mercader i Barnés, Tomás Verdagner i Saura, Manuel Nicolau Vicens, Joan Munné Nadal, Salvador Carreras, Enric Sot, Joan Frigola Carles, Mateu Barba Dalmau, Josep Puigvert i Más, Enri cMartí Rocas, Josep Mayordom Nadal, Lluís Viñals Pons, Joan Turró Valls, Joan Forment, Jaume Dunga, Artur Coujoan Sabater, Ramonmond Ferriol Enric Figueras Casamiquela, Domènec Salamó Molinas, Joan Llenas Simón, Josep Bou Janoher, Sebastià Viñals Pou, Enric Cals Colls, Joaquim Durán García, Josep Planas i Bonadas, Agustí Conde Estartús, Joan Barba Solsona, Joan Figueras Figueras, Francesc Ros, Zoilo Seguis i Pubés, Francesc Parets, Ramón Teixidó i Bahi, Josep Cebriá Ginesta, Joan Costa Ma-

L'OPINIÓ

SETMANARI SOCIALISTA

Any III 23 de maig de 1930 N.º 10

Redacció, administració i tallers:

Aragó, 158 - Telèfon 3356

BARCELONA

Els obrers davant la nova actuació

Finit el període opressor de la Dictadura s'és oberta de bat a bat la finestra dels diferents partits i torna a vibrar més, fort que mai l'esplet de projectes i actuacions futures, pròdigues en donar uns bells resultats.

En mig de la febre intensa de reorganització que arreu de la península es nota, tornen a sonar noms d'homes fracassats i que, per llur desgraciada actuació, foren causa que en el segle XX fos possible l'adveniment d'un Dictadura a Espanya; això és un greu error. Si alguna lliçó convincent n'hem de treure dels sis anys de govern dictatorial, és precisament l'establir un mètode de selecció d'homes i facilitar l'enlairament als alts càrrecs i a la governació de l'Estat d'aquells que, ultra estar plenament capacitats de llurs funcions ciutadanes i socials, tinguin una actuació inèdita i siguin aliens en absolut al desgavell que imperava l'any 23.

Davant de tot aquest estat de coses, cal que l'obrer no hi faci el buit, ans al contrari hi intervingui plenament, però no per ajudar un o més partits determinats com a homes individuals, sinó com a elements organitzats en un front únic i conscients de llurs deures i funcions socials.

El capitalisme, aprofitant la caiguda de la Dictadura, ha tret el cap per representar el paper de víctima i veure si pot aconseguir, d'aquesta manera, ensarronar bon nombre de ciutadans per tornar—o millor dit continuar—imposant la seva preponderància, per evitar que l'obrer es redreci demanant justícia i vulgui fer reconèixer el seu perfecte dret a la vida i a l'actuació ciutadana.

No altra conseqüència es pot treure de l'actual situació. L'obra de la Dictadura, desglobant-la en les variades activitats de la governació d'un Estat, ha estat fatídica i, tot i volent fer la gara-gara al capital i al treball, ha fracassat deixant en situació difícil l'economia de la Nació i impeding l'acció directa de les masses treballadores, orientant-la vers els terrenys legals per mitjà de l'organització corporativa que, a desgrat de considerar-la un bon mitjà de lluita, tenint en compte els avantatges aconseguits (en l'època dictatorial) de caràcter econòmic, es troba, de fet, combatuda enormement per la burgesia i desacreditada per haver servit de «modus vivendi» a una sèrie d'individus que li han fet més mal que bé.

No volem fer ara un estudi de l'actuació econòmic-social de la Dictadura; temps i lloc apropiat tindrem per fer-ho. Unicament ens proposem, en aquestes ratlles, fer una crida als obrers per dir-los que ha arribat l'hora de manifestar-se i anar a la formació d'un front únic, per aconseguir fer una netja de tot l'embaum de gent capitalis-

ta; per evitar que aquests partits i homes que estan a sou i mercè de les organitzacions capitalistes, tornin a pujar, per continuar la seva política egoista i egòlatra, i per contra que donin llur concurs i suport a aquells que ageomnats pels ideals que sostenen amb caràcter general i com a principis bàsics les organitzacions polítiques i obreres netament democràtiques i republicanes persegueixin la finalitat d'estructurar el futur Estat peninsular sota les normes dictades per les lliçons i ensenyances de la història moderna i de la sociologia i economia absolutament proletària dels nostres dies.

J. M. M.

Compreu a la llibreria

E. F. E.

Diagonal; 440

—(Reimpressions en castellà)—

José Vasconcelos Ex-Ministre d'Instrucció Pública de Mèxic

La Raza Cosmica

6 ptes.

Eduardo Herriot

CREAR

Prolec de MARCELI DOMINGO, 2 volums

8 Ptes.

Rodrigo Soriano

SAN LENIN

8 Ptes.

Rubén Darío

E MELINA

(novel·la)

4 Ptes.

Clemente Vautel

La mujer que no queria hijos

(novel·la)

3'50 Ptas.

Alfons Maseres

La Feria de Montmartre

(novel·la)

5 Ptes.

Totes les novel·les en català i castellà les trobareu a la llibreria

E. F. E.

Aviat llegireu l'extraordinària gesta del solitari dels mars

Allain Gerbault,

escrita per ell mateix i traduïda al català per MIQUEL A. BALTA

Iconoclastes?...

Aquell home de qui parlàvem la setmana passada, que per «excés» de revolucionarisme boicotejava els seus afins ideològics, féu una altra curiosa facècia.

Quan tota l'opinió pública clamava demanant amb el cap alt la llibertat dels qui sofrien rera les reixes, el nostre heroi volia enardir les multituds cridant-nes amb el llenguatge de les notes oficioses: «!!!A forzar las puertas de los presidios!!!». I mentre abraçarem una part dels nostres germans presos tornats a llurs llars, les portes dels presidis romanen tancades als lluitadors de la igualtat social!

I tot esperant que els extremistes de paraula forcessin les portes dels presidis, els qui havien menat la campanya per l'amnistia, tornaren a l'atac, reclamant els presos obrers. I quan tot el poble en massa es dirigia al govern de la segona dictadura en un magnífic plebiscit postal, els «iconoclastes» destructors de la partida agredien de paraula llurs afins perquè treballaren en el plebiscit postal, car «ells» no trobaven bé aquestes manifestacions que beneficiaven el Govern!

JORDI ARQUER

Als nostres lectors

No creiem caure en mancament d'immodèstia si manifestem la nostra satisfacció, deguda a les felicitacions rebudes per la presentació dels nostres números precedents. Elles ens demostren que el nostre esforç ha transcendit i ha donat una part del resultat que n'esperàvem. Per això ens plau constatar-ho amb joia.

Però el nostre número anterior ha vingut a entelar la nostra satisfacció. Va aparèixer amb una sèrie d'errades que no caldria dir que foren involuntàries. Entre elles hi havia alguns titulars amb errades d'impremta. Un d'ells és el de l'article que anava titulat «Ortodòxia camina» i devia dir «Ortodòxia canina».

Esperem que el lector es sabrà fer càrrec de les dificultats, i, per tant, perdonar les errades involuntàries en les quals procurarem incórrer tan poc com puguem.

RESUM DE LA SETMANA

LA NOSTRA

ACTITUD

Encara que no donem cap importància pràctica a la gestió que han emprès els representants de Reial ordre de les quatre Diputacions provincials catalanes, per tal d'aconseguir la vigència d'aquella part de l'Estatut Provincial imposat per la Dictadura anterior, que parla de les facultats administratives de la «Región», creiem necessari fixar la nostra actitud respecte de la mateixa, contribuint així a deixar ben delimitats els camps.

Declarem tan il·legítimes les lleis municipal i provincial implantades, parcialment, per la Dictadura presidida pel general Primo de Rivera i que manté la que ho està pel general Berenguer, com ho són i ho seran qualsevol iniciatives polítiques que prenguin els actuals Ajuntaments i Diputacions Provincials.

Tenim el dret, que mantindrem en totes les circumstàncies, de considerar el poble de Catalunya i el poble de tota Espanya en període constituent, o sigui, deslligat de tot compromís o pacte per donar-se la llei que més li agradi. L'únic problema vital, perquè és previ, que avui dia tenim tots plantejat, és el del recobriment de l'exercici, sense traves de cap mena, d'aquesta sobirania popular que ens fou alevosament arrabassada l'any 1923.

Són enemics polítics nostres tots els que pretenen amb maniobres burdes o d'una manera violenta continuar mantenint-nos en un estat de sotmissió civil. I mentre estiguem ultratjats en els nostres drets considerariem bastardes totes les concessions gracioses que ens fossin fetes pels nostres usurpadors.

Amics, nosaltres, d'una generosa concòrdia entre tots els pobles ibèrics, només tindrem per digna la solució que s'acordi entre els legítims representants de Catalunya i d'Espanya. Entretant no recobrem l'efectivitat dels nostres drets d'homes lliures, no existeix a Catalunya qui pugui parlar i pactar en nom d'ella ni a qui parlar i pactar que representi Espanya. A més de què els tractes, componendes, regateigs i demés habilitats, ara, disminueixen, sense pena ni glòria, les favorabilíssimes possibilitats que Catalunya té, procedint correctament, per aconseguir una solució pacífica i honorable del seu problema nacional.

L'arribada del nou bisbe



Divendres passat féu la seva entrada solemne a Barcelona el mitrat Dr. Irurita, en mig de joies oficials brillantíssimes. Un escamot de soldats del Regiment de Montesa li donà escorta de l'estació del Nord fins a la Catedral.

Ja en la visita a les esglésies romàniques de Terrassa el reberen una comissió de regidors, els tres senyors rectors de les respectives parròquies, el propietari veïns i els membres de la Junta de Museus.

A Barcelona l'esperaren, ultra nombroses representacions de congregacions femenines, totes les autoritats i ordes religioses. En canvi, seguint la ressenya d'«El Matí», que deu ésser la més completa, no s'hi veuen ni sindicats obrers, ni associacions de pobres, ni representacions de desvalguts, ni cap d'aquells descendents dels pobres pescadors de Galilea, que tan han d'esperar de la gestió del senyor Irurita.

No se sap d'un sol fabricant que deixés plegar els treballadors per tal d'ofèrir acatament a S. Ilma.

Esperem confiats l'obra a fer. Nosaltres, partidaris del respecte a totes les creences, no podem pas silenciar un acte d'aquesta importància, sobretot en llegir la fulla de mèrits del nou pastor de la nostra Diòcesi. Ja l'any 99, encara seminarista, obtingué després de difícils oposicions un Benefici en la S. S. Metropolitana de València amb el càrrec de tenor-baixet (*tenor-bajete*). L'any 1916, nomenat canonge, conqueria per l'Església, els pobles de Xera, Soto de Xera Reatillo, Macastre, Xullilla, Benigamin i altres, arborant-los de tantà fe que els feligresos de Reatillo, per exemple, demanaren llur separació del Bisbat de Cuenca per reunir-se a la Seu valenciana i així poder escoltar amb més freqüència la fervent paraula del Canonge missioner.

Fou director de la Vetlla Nocturna; conciliari de l'Associació d'Interessos Catòlics; president del Rosari de l'Aurora; i fomentador especial del primer congrés Montfornia celebrat a Barcelona l'any 1928.

Desitgem al Dr. Irurita tota mena d'encerts en el seu important comès.

L'hora de l'acció

El darrer número de «Tribuna» publica una editorial que creiem que podríem subscriure tots els homes d'esquerra del país. Es ben cert que la República no es guanyarà amb eleccions, sinó des del carrer. Es hora, com allí es diu, que baixin de les seves càtedres els doctrinaris i els teoritzadors, i vagin al davant de llurs grups respectius, si no volen que els posin a la vindicta pública com a covards i com a traïdors als desigs del poble. No es tracta de fer eleccions, que molt possiblement no arribaran a tenir lloc, sinó que cal anar, resoltament, a una acció conjunta, si volem assolir la victòria. D'altra manera perdrem una ocasió, per triomfar, com no se'n presenten gaires en la història dels pobles. I la responsabilitat cauria damunt del cap dels culpables.

La paciència del poble

La paciència de certs pobles és tan gran, que de vegades arriba a fer emocionar les ànimes pietoses. Sense ella no hagués pogut dominar tot un gran país aquell Ferran setè, de sinistra anomenada, ni haurien estat possibles els assassinats de tants militants obrers com han estat immolats sempre que hom ho ha estat convenient, durant llargues anyades.

Dies a venir ho contaràn i la gent, aleshores més civilitzada que no ara, no s'ho arribarà a creure. Els semblarà impossible que els espanyols hagin viscut tants segles esclaus de dinasties estrangeres que com a excusa de llur domini no tenien ni el prestigi de mèrits contrets en defensa del país.

Aquest és un fet innegable, la consideració del qual, ara més que mai, és convenient a Barcelona.

No ens seria permès d'explicar-nos amb entera llibertat, però suposem que tothom entendre el nostre pensament.

En els temps de l'antigor bàrbara, és comprensible l'existència de la reialesa.

El príncep, aleshores, diu que donava la cara en els combats, la qual cosa és ben possible.

Pel que sembla (si no ens enganyen els textos bíblics, cosa que no sabríem imaginar-nos sense recança) el rei Saül i també David, lluitaren com uns homes al front dels seus compatriotes. Es jugaren la pell un dia per altre, d'on, sens dubte, prové l'anomenada llur. Sense ells el poble jueu hagués estat moltes vegades anorreat per les trentes menes de filisteus que l'assetjaren nit i dia; els homes, degollats, els infants degollats, el bestiar degollat, les dones violades i degollades; tot això seguint el costum d'aquella època llegendària i patriarcal. Doncs bé: és natural

FONTBERNAT

SASTRE

CUCURULLA, 2

BARCELONA

poble i vessaven la sang, si convenia, per tal d'evitar-li tants d'horrors, tinguessin alguna preeminència i gaudissin de l'estimació general. Fins es comprensible que se'ls permetés alguna petita disbauxa, encara que fós a expenses de llurs feligreses, solteres o maridades.

Però quan aquells senyors ja no van a la guerra (com és possible que se'ls faci acatament i hi hagi qui es declari enfervorit partidari d'ells?)

Si del fet de jugar a tennis o de conduir un auto a més de cent quilòmetres l'hora en depengués la salvació de l'honor de las dames nostrades, res no hi tindriem a dir.

No essent així el «fervor» de certes persones, que viuen encara dintre les tenebres d'una mentalitat medieval, ens dóna una bona idea dels beneficis que d'elles pot esperar la pàtria si les hi permetem que continuïn dominant-la indefinidament.

La iniciativa del senyor

Maluquer i Viladot

Tots els nostres lectors deuen conèixer bé, a hores d'ara, la iniciativa del president de reial ordre de la Diputació de Barcelona. Aquest bon senyor sent vius desigs de fer-se perdonar l'origen dictatorial del seu nomenament i, per això, treballà, amb èxit molt relatiu, la petició unànime d'amnistia. Després d'aquest petit resultat, semblava natural que comprenent la interinitat del seu títol, dedicués els seus esforços cap a aconseguir l'amnistia política de tots els ciutadans, condemnats des de fa prop de set anys a la privació de les més elementals llibertats. Però no, al senyor Maluquer i Viladot i als seus corifeus, això no els interessa. Busquen, només, efectes per la galeria.

Tampoc al senyor Maluquer li sembla necessari que els seus actes i els de la Corporació que presideix puguin ésser jutjats pels seus conciutadans i, d'aquí, que no el preocupi la desaparició de la censura a la premsa i a la tribuna pública.

L'únic que ara desvetlla al senyor Maluquer és el compliment d'una part de l'Estatut Municipal i Provincial, elaborat per la Dictadura del general Primo de Rivera. Aquest Estatut no ha servit perquè el senyor Maluquer fos elegit President de la Diputació de Barcelona, però, en canvi, sembla que servirà perquè diversos elements que s'omplen la boca a totes hores amb el nom de Catalunya puguin acompanyar i servir, sense enrogir-se'ls les galtes, l'inspirat orador del Palau de la Generalitat que no fa molt temps va recordar les gestes de Felip V.

L'actuació d'aquests senyors se suportà en un ambient de concòrdia existent entre el nostre poble i els altres pobles hispànics. I volen aprofitar aquest ambient per fer renéixer simpaties dinàstiques entre els més illusos pairalis-

D'unes suposades injúries al Rei

El nostre company Lluí i Vallescà es veu encartat en un procés pel delictes abans alludit, que tramita el Jutjat de la Barceloneta, Secretaria del senyor Amat. Sembla que la Policia el denuncià al fiscal amb motiu d'una conferència que Lluí havia de donar la setmana passada a una entitat de Poble Nou. El bo del cas és que l'acte no pogué celebrar-se per manca de permís i el possible conferenciant no féu altra cosa que conversar privadament amb els que tenien desigs d'escoltar la dissertació del nostre amic.

Això vol dir que no hi hagué delegat

tes, que, una vegada més, cotitzaran com a realitats les promeses vanes que se'ls facin.

Fer servir l'ambient de concòrdia existent entre el nostre poble i els homes liberals d'Espanya per a obtenir una migrada concessió a favor del nostre dret col·lectiu i, al mateix temps, consolidar les institucions i el règim que pesen damunt les llibertats individuals de catalans i espanyols, és una política digna i noble que pugui patrocinar Catalunya?

El senyor Romanones

El Príncep d'Astúries, que, segons diuen els metges de la seva casa, ha millorat molt de salut, des de fa uns dies desplega una activitat que li honora la joventut.

A més de concórrer a les caceres, sa-raus i altres diversions pròpies del cas, rep sovint visites de personatges polítics. Amb motiu del seu darrer aniversari acudiren a retre-li acatament, entre altres, les següents personalitats de reputació tan sòlida com distingida: l'ambaixador d'Espanya al Vaticà; el president del Tribunal Suprem; el senyor Marín de las Bárcenas; l'eloqüent i l'impetuós dinàstic senyor Goicoechea i molts altres senyors, de poca anomenada, però de molt seny.

No hi va mancar el comte de Romanones, idealista i purità com sempre, que a més d'ésser partidari, segons pròpia confessió, de la sobirania del poble i de què s'exigeixin responsabilitats d'una manera ben entesa, considera oportu de retre, primerament, homenatge al príncep d'Astúries, sense perjudici d'acudir, més endavant, pel que pogués ésser, a homenatjar el seu pare.

La noblesa d'aquest comte és ben bé una cosa emocionant. Amb la facilitat amb què oblida les injúries i amb l'oportunitat que sap adaptar-se a les circumstàncies, ha aconseguit de fer-se un nom que passarà a la història pintoresca d'Espanya amb l'aurèola que mereix.

La llàstima és que un home de tal classe s'anomeni a si mateix liberal.

Per ell liberalisme consisteix en per-

governatiu i que si algun policia es ficà entremig dels concurrents, cosa impossible, perquè eren poc nombrosos i tots es coneixien, obrà per compte propi. Tots els amics assistents a la conversa particular asseguruen, sota llur paraula, que Lluí ni directament ni indirecta no es referí al Cap de l'Estat. Així ho declararan al jutge quan siguin cridats.

La dictadura passada boicotejava despietadament els actes polítics, però no havia inventat com la present aquest nou sistema de suprimir els oradors i conferenciants polítics per mitjà de denúncies confidencials i absurdes.

metre a les cupletistes unes llibertats a l'escenari, que els conservadors consideren escandaloses i pròpies, en últim extrem, d'altres llocs més reservats.

Estalvis que foraden les estovalles

Amb el títol lluent «La reorganització del ejército de Africa», el Govern dictatorial de Berenguer ha publicat un decret que cal examinar abans que «La Veu de Catalunya» s'apunti un guany a favor seu, dient que s'han reduït les despeses del Marroc.

La supressió de tres batallons d'infanteria, d'un regiment de cavalleria, de tres estats majors, dos bateries de muntanya, una de lleugera, dos companyies d'enginyers, dos companyies d'Intendència i altres més petites comportava un estalvi de 8.584.344'75 pessetes. Semblava, que hom podia fer un cert sospir de satisfacció. No, companys, d'aquestes partides el Govern en pren 5.783.898 pessetes i millora els serveis militars de la Península. Resten uns dos milions i mig que de moment s'amortitzen.

Diu el Govern reial que al Marroc hi regna una pau octaviana; que el moro està vençut per sempre; que l'espanyol còmina la zona.

Doncs, bé, s'hi mantenen cent mil homes amb un cost de 400 milions anuals, i com que els soldats a bon preu de les lleves es substitueixen pels del terç, l'estalvi ben aviat ens foradarà les estovalles.

Ni han rebudes i rebudes

Si separen la gent que cobra de l'Estat i que si no hi hagués Monarquia no cobraria, quants en queden?

En una població d'un milió d'habitants, penseu que són molts uns quants centenars de persones a l'Estació de França?

Us recordeu de com es rebé, fa uns anys, el simpàtic matrimoni Douglas-Mary Pickford?

Haveu pensat mai en el que seria la rebuda de Macià, si tota la policia i altra força pública no fos un obstacle per la veritable manifestació del poble de Barcelona?

PEDAGOGIA I ENSENYAMENT

Mentalitat de mestre d'escola

Quan atribuïm a algú un criteri mediocre, solem dir que té «mentalitat de mestre d'escola». ¿Què podem esperar d'aquest home, se sol dir, si és un mestre d'escola?

Aquesta frase no tindria importància si els que l'empren fossin gent ignorant; és a dir, si el mestre estés en el cas de Julià Sorel, el qual titllaven de poca-solta els poca-soltes. El trist és que als metre li apliquen aquella frase els que passen per llestos.

Són escassos els llibres de filosofia, assaig, novella... on d'una manera més o menys directa no es desprengui el concepte que ens ocupa. Tant s'hi ensopega, i és tal la solvència intel·lectual dels que l'usen, que es fa necessària en el mestre la conquesta de mèrits per aconseguir dels savis irritats altres ironies, per bé que més cruels i menys despectives.

La cultura general que manleva a les Normals; això que per a saber un xic de cada cosa ha d'opinar de tot, el fa, com al personatge de Giraudoux, pensar sempre en general. El seu camp ideològic és sembrat de llocs comuns insignificants, i per tant, no s'ha de trobar estrany que amb tan poca quantitat d'elements de judici, les seves conseqüències estiguin sobreexides de vulgaritat.

Es a dir que, en el panorama intel·lectual, el pobre mestre d'escola manca de perspectives.

Es tràgic. Quelcom així com un nyèbit o un tòpic de mal gust.

D'aquest mal en correspon bona part de culpa a ell mateix. Perquè el mestre, actualment—malgrat d'haver progressat bastant—, no fa sinó plorar. Unes vegades li manca ardur combatiu per a imposar-se, d'altres li manca l'ànima de superació per a reformar la seva cultura; i en general, les conviccions per a mantenir una posició avantatjosa en l'etern exercici social.

¿Què li passarà al mestre d'escola que té tendència a arrengrer-se en les files d'aquells que més interès posen en què no prosperi l'escola?

Respectant honroses excepcions no hi ha més remei que afirmar que d'homes de la desaprensió del senyor Udina, i d'altres.

(Ometem els particulars—per ara!—perquè no els concedim categoria pedagògica: La majoria d'ells han tret llurs procediments de darrera d'un taulell. I no tenen «mentalitat» ni títol.)

En el primer número de la revista «Nosotres», diu Marañón que la «veritable obra de renovació política, de transformació de la consciència pública és una obra pedagògica». Això confir-

ma la nostra opinió que el moment present també és del mestre d'escola. Però, com sempre, el desaprofitarà per a no trair la seva tradició d'esclau de tothom. Perquè pesa molt, tota una història de menyspreus caciquils i de pretericions governamentals. Aqueixa història cauria estrepitosament amb una energia sacsejada, amb un desenteniment de les articulacions espirituals, amb un gest digne.

La salvació del Magisteri rau en la seva cultura. No han d'ésser, com són, els profans els que comprin les obres pedagògiques, sinó ell, el mestre, qui les exhaureixi. En cultivar-se no obtindrà la resultat d'una carrega curta, sinó el producte d'una bona orientació. La cultura li donarà forces per a canviar la seva lentitud de tortuga per passes de gegant.

L'austeritat exagerada que tal vegada perjudicà a Joaquim Costa, aniria bé al pedagog. Podria ésser la clau d'una croada iniciada pels mateixos mestres i no deguda a intromissions estranyes.

Les catequesis cursis sobre nimietats no destaquen, ni defineixen, més aviat neguen, un mestre. Cal que profunditzi els secrets d'una sincera auto-pedagogia—si se'ns permet l'expressió—, per a veure fins on arriben les seves aptituds d'educador. Un cop decidit a ensenyar, li sobraria habilitat i facultat de captació per a fer de cada infant un defensor dels interessos de l'escola i del seu mestre. I aquests nens un cop arribats a homes formarien un sòlid estat d'opinió.

El mestre solucionarà la seva vida econòmica quan hagi resolt la seva vida espiritual. Essent culte, amb simpatia i «gràcia»—que digué Herder—, tenint l'homenia pròpia de tot home d'acció que aspira a imposar les raons d'una causa justa.

Mentre les esperances siguin posades en una odiosa oposició de resultats gens falaguers; en un escalafó mesquí que alambina el sou; mentre sigui el mestre la realitat d'aqueix mite bíblic que assegut sobre una pedra, plora les runes de Jericó, mirant el cel uns cops, i altres regant la terra amb llàgrimes, serà—com deia Guyau—, blanc de bromes lleugeres. Seguirà tenint «mentalitat de mestre d'escola», fins que hagi sabut conquerir noblement el qualificatiu honorable d'educador.

E. C.

Coses del segle XX

Hi ha al carrer de Girona, una mica més enllà de la Diagonal, un col·legi dels anomenats de congregació, els professors del qual eren, fa algun temps, un mestre sense títol que donava les classes a les tardes i un capellà, sense títol

de mestre, també, que les donava als matins. Les classes es donaven allí de l'única manera que poden donar-les persones que desconeixen per complet la Pedagogia. L'única manera de mantenir la disciplina—una disciplina dictatorial—, era la dels càstigs corporals; i la clàssica palmeta no reposava, sinó per a passar de les mans d'un «professor» a les de l'altre.

Era condició indispensable per a poder assistir a la classe, que els nens confessessin i combreguessin mensualment, essent castigada amb tal rigor la infracció d'aquest precepte, que l'infant que no assistia al solemne acte, havia de romandre agenollat a classe vuit dies a més de rebre les palmetades i estirades d'orelles que se li prodigaven.

Aquesta mena d'actes arribaven a es-tremordir els infants, fent-los cometre actes com el que segueix:

Un infant de nou anys, sense recordar que havia de combregar, com tenia per costum, mensualment, amb els altres nois del col·legi, esmorzà i se n'anà a classe. Trobà pel camí un company, el qual li recordà l'obligació d'anar a confessar i combregar, i ell, per temor a l'horrible càstic, es decidí a seguir els altres nois. Això, que segons el catolicisme és un sacrilegi, ¿Quants infants com el del fet verídic que acabo d'esmentar, no ho hauran fet? I pregunto: ¿és aquesta la manera de fer prosèlits a una causa? ¿Quin concepte tan repugnant no tindran aqueixos infants de l'escola la qual l'estat econòmic de llurs pares els ha obligat a assistir!

I el mal no és que aquest concepte el tinguin d'aqueixa mena d'escoles, no. El mal és que generalitzaran i jutjaran igualment totes les altres. Les escoles de congregació i d'altres que amb diferent nom són iguals han de desaparèixer. No es conceben avui en dia, aqueixos col·legis d'hipòcrites, dirigits per gent ignorant i fanàtica que mata en néixer allò de més bell i sublim que hi ha en l'ànima del nen, la sinceritat.

aviat!

un llibre en

versió directa:

la Revolució

rusa de 1905

3 pessetes

edicions ariel

LES ARTS

PINTURA

GALERIES LAIETANES

Enric Ochoa.—Es fa molt difícil passar de la tècnica d'illustrador de *magazines* a la de conreador del noble art pictòric. Involuntàriament la mà s'avesa a la facilitat illustrativa i en reaccionar sotmesa al pinzell i el color, li costa situar-se.

Ochoa ho comprèn prou, i assaja les seves inqüestionables facultats, en una manera de pintar àcida i elegant. Si no fos per la tela on es presenten dues senyores ambigües amb una entremaliada bestiola molt adequada a l'ambient que s'ha tractat de descriure, tela que hom no sap per què evoca la manera de fer de Maria Laurencini, diríeu que Ochoa està abusant dels corrents moderníssims d'art, sobretot dels que es propaguen des de París.

Ochoa és més aviat un pintor a plaure al públic de Londres. Dintre el seu gènere és, en camí d'ésser un mestre, i a més de la tela ja descrita fa de bon veure el quadre de la noia blanca i el paisatge daurat, aquest darrer molt pulcre, a la Bernete, èue com se sap s'agradava molt de l'anglès Sisley.

M. Sagnier.—Pintura d'un entès i expert artista que bo i anterior a l'impressionisme—entre el vell Vaireda i l'Haes—els caracteritza per la seva honesta senyoria. Potser la retina de l'autor és un xic enduta de l'afició romàntica.

Círcol Artístic.—Si bé cap dels cartells exposats no té les qualitats dels primers Capiello i molt menys les moderníssimes dels d'Angel Ferrant, són a remarcar els d'Alumà, Montaner i Morell.

Oleguer Junyent.—Amb tècniques diverses i fins contradictòries, el justament lloat escenògraf Oleguer Junyent presenta diferents teles a l'oli, que tant més guanyen quan descriuen escenes de festa major, o de cafè concert. Es pintura de no gaires complicacions i sobretot d'una molt superficial coloraina força segle XIX.

GALERIES DALMAU

K. Gousseff.—D'una imaginació gran i eloqüent, bos tros captiva de la raietat de l'autor, K. Gousseff presenta bon nombre de teles que li serveixen per a palesar com tracta d'incorporar-se, a través dels alemanys, la concepció estètica veneciana. Per una inexplicable paradoxa hom percep en les escenes de Gousseff una llunyana afinitat amb Iturrino, per bé que molt menys tendre de colorit, que era la principal suggestió en les obres del basc inolidable.

Molt interessants el dibuix al carbó i les teles *Judici final*, *Les noces de Figaro* i *Hivern a Rússia*.

GALERIES MARAGALL

Josep Guardiola.—Exposició sense anterior influència renovadora, de qualitat més aviat litogràfica. Es escaient tornaveu d'unes excel·lents condicions d'ofici, sobretot en els pastells.

En la ceràmica acredita una vegada més la seva ben guanyada anomenada dintre el gènere en què el senyor Guardiola s'ha especialitzat.

Joaquim Mir.—Fóra millor la pintura de Joaquim Mir si no fos predisposat als pinyols. Realitzada amb massa pressa, al costat de formidables troballes, s'hi copsen dissortats deslligaments de colors que desvirtuen la fondària de la realització pictòrica que s'està en el dret d'exigir a qui com Mir gaudeix merescudament de la fama.

En Mir és únic en el seu estil. Per això és tant de doldre que les seves tan abundants facultats de sobrecolrista no es ceneixin en la cura i l'estructura de la totalitat pintada. No s'hi val a fiar-se tant de la inspiració.

LA PINACOTECA

Ernest Santasusagna.—Sense gaire

matissació en el concepte i no prou maduresa en el color, l'obra d'Ernest Santasusagna és estimable en quant per ella s'endevinen unes possibilitats futures de pintor. Els apunts del districte V evocuen la manera de l'argentí Bacarrisse.

Els temes que s'hi tracten i la manera de fer de l'artista, ens fan creure que aquest hi guanyaria, resolent-se a transformar-los en aiguafort.

Proves d'aiguaforts de Xavier Nogués.—En els aparados de la botiga de l'Esmatges, que com se sap és la casa dels bons gravats, hi ha unes mostres d'aiguaforts de Xavier Nogués, que estan dient: compreu-me. Són cosa excellentíssima.

GALERIES ARENYES

Antoni Mataró.—Pinta millor les robes i les flors que les fruitesò Percep a la manera francesa, però tracta d'estructurar a la manera dels bons italians.

Es coneix que li agrada el Tizià. Bon pintor en trànsit d'excel·lent aprenentatge.

JOSEP MARIA DE SUCRE



—Y us produeix molt aquest espectacle?
—Ch!... Anem tirant i encara gràcies.

DISTRICTE V - 1930



Democràcia, Justícia? Fraternitat?
Amor? Caritat?...
Barcelona, vint de maig de mil nou-
cents trenta.

En la penombra miserable d'un car-
rer dels barris baixos he pogut comp-
tar d'un cop d'ull una vintena de me-
tres de detritus de quatre pams de

gruix. Patates en estat de putrefac-
lles de taronja, cabells, papers, en-
ments humans, pilots de cotó fluix
ha xuclat immundícies fecundes ca-
crobis, pols plena de miasmes, res-
vegetals corromputs... Ajeguts al
tat d'aquest niu d'infeccions uns in-
reposen de llurs jocs o de llur tre-
i una vella, completament èbria, fa
vir de coixí la flonja muntanya de
empapada de pus.

I la gent passa, encuriosida o in-
rent, a la recerca del plaer. I passen
agents de l'ordre convençuts que la
regna a tot el barri. I passen els
bans. I passa el transeünt incon-
aquell mateix transeünt que no igno-
l'existència de la Comissió d'Hygiene
Municipal, d'un organisme de Sanitat
provincial, d'una inspecció oficial
l'Estat, de mil confraries religioses
vetllen pels desvalguts, els pobres,
indefensos...

¡Exposició Internacional de Barce-
na! Salut! ¿Quantes medalles d'or
repartit, senyora? Des d'aquesta
ombra pútrida del carrer del Cid
veig les teves pestanyes lluminoses,
co la teva grandiositat majestuosa,
teus palaus superbs, els teus jardins
rits, els teus jocs d'aigua multicolors.
I veig el lamentable contrast que
reix al teu costat aquesta altra Ex-
posició del carrer del Cid i del carrer
Pere Camps, on no es veuen altres
gües multicolors que els tolls del car-
rer convertit en desaigüe de palaus

nes que buiden permanganat i altres
líquids que no tenen res de desinfect-
tants precisament. I aquella filera de do-
nes que exhibeixen llurs cares en blan-
quinades i llurs carns toves i revellides
oferint-se als pobres matelots dels ve-
lers que fan escala a Barcelona. I
aquells infants esparracats, fills de
concubinatges estranys, que roden a
l'entorn dels detritus amuntegats a les
voreres a la recerca de la barraca mig
podrida, o de la taronja macada i del
cotó fluix que servirà per jugar al fut-
bol.

Oh, la trista Exposició Internacio-
nal, la permanent exposició internacio-
nal del barri baixos de la ciutat!
Veieu aquella dona sense braços que
signa contractes d'amor a cinquanta
cèntims? Veieu aquells homes matiners
que amb gestos afeminats escombren i
sargeixen llençols d'una blancor dub-
tosa?

Sort tens, carrer del Cid i carrer de
Pere Camps, del gran establiment que
salva l'honor del barri. Les lletres llu-
minoses de «La Criolla» són una tem-
plació per als transeünts que van a la
recerca del plaer a bon preu. «La
Criolla».

L
A

C
R
I
O
L
L
A

«La Criolla», com els mirallets sug-
gestius d'un «Moulin Rouge» autèntic,
fa el senyor i crida constantment els
noctàmbuls modestos per ajuntar-los a
la multitud estranya de mariners, sol-
dats, cirabotes, treballadors, badocs,
curiosos i pispes d'especialitats varia-
des, que s'apreten al mig de la sala
aprofitant la pesseta de la consumació
per constatar la qualitat de la balla-
dora.

Són dones d'edats diverses, dels cin-
quanta anys als divuit, agils en coti-
torsions premeditades que exalten el
ballador al segon tomb de xarles o de
foxtrot. El jazz apreta tant com apre-
ten les parelles impúdiques i un músic
els acaba d'engrescar, amb la trompa
de l'alta veu, a base de tornades de
text virolat que provoquen grans es-
clafits de rialles.

Hem entrat a «La Criolla» i hem de-
manat una copa de cognac. Una xicota
jove, bufona, d'un bru d'afriana, ens
ha saludat tímidament. Porta un vestit
vermell molt masegat, ple d'arrugues
a la cintura descolorida per les dotze-
nes de mans suades que s'hi han aga-
fat. A l'espatlla esquerra hi du una ro-
sa magnífica, el perfum de la qual m'ar-
riba a través de l'atmòsfera carregada
que es respira.

—Em convidas?

La bruna de la rosa em tracta de vos-
tè, en persona educada en un altre am-
bient, àdhuc en dona pública de més
categoria. Al primer cop d'ull s'ende-
vina que aquella noia—no té pas vint
anys—és novella en el mitjà on viu.

—Què prefereix?

—Un anís amb galetes...

Hom es queda veient visions. Aiguar-
dent amb pastes no és pas la consuma-
ció habitual de les demi-mondaines que
papallonen a l'entorn dels bars ame-
ricans de les ciutats modernes. Dema-
nen cocktails complicats, sandwichs de
preus costosos, adoren el Porto, el Mà-
laga i es captenen de llur salut a base
de rovells d'ou...

—Com et dius?

—Carmen!

—Quants anys tens?

—Dinou.

—Andalussa?

—Madrilenya.

—D'on has tret aquesta rosa tan fina?

—De l'hort de la mestressa.

—Hi ha moltes roses en aquest hort?

—Moltes. Demà al matí penso fer-ne
un ram per dur-les a una amiga meva
que és a l'hospital. Les donaré a la
monja que la vetlla perquè les posi a la
Verge. Aquesta rosa, però, la donaré a
la meva amiga. ¡Li agraden molt, po-
breta!

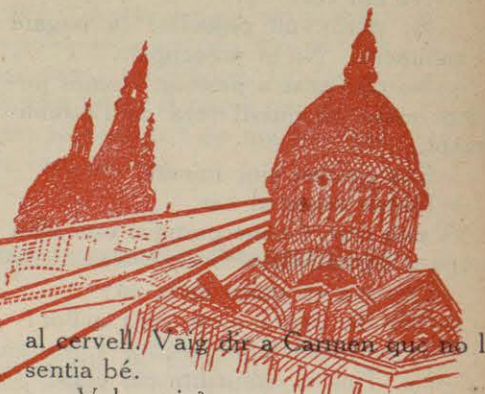
—Què té la teva amiga?

—La sífilis.

—Diantre!

—Ballem?

El cornetí que refilava una jota ale-
gre com unes castanyoles se'm posava



al cervell. Vaig dir a Carmen que no la
sentia bé.

—Vol venir?—em pregunta.

—Tracta'm de tu.

—Oh, no—fa tímida.

—Per què?

—No ho sé, no goso.

—On hem d'anar?

—Si vol... aquí al davant. És del ma-
teix amo...

—Anem...

El cornetí apretava com si volgués fo-
radar el firmament amb l'espetic de
les seves estridències. Al mig del ball
una xicota desvergonyida ensenyava el
sexe. Un vell, client empedernit de l'es-
tabliment, s'ho mirava amb allets las-
cius. Una colla de mariners noruegs
aplaudien l'espectacle. De sobte, una
rosseta atrevudota agafà el vellet con-
templatiu i se li tirà al damunt simulant
un desig sexual amb gestos grotescos.
Una femella de carns exuberants s'a-
fegí a la bromista davant l'alegria de
la multitud folla d'alegria.

I el vell, a sota, reia com un pobre
imbècil...

—Has vist, Carmen?

—Sí.

—Coneixes aquest home?

—Es un vellet que ve cada nit.

—Què busca?

—No sé. Convida molt a les noies

Vàrem sortir al carrer. Una mica d'ai-
re que venia del port va refrescar-me
les galtes. Sóc un curiós insaciable. Vo-
lia conèixer aquella casa de «l'amo» on
em convidava Carmen. Volia, sobretot,
escoltar dels seus llavis alguna altra co-
sa impressionant com aquella frase in-
gènua de les roses i de l'hospital

—Una habitació.

En una entrada de planta baixa, bru-
ta, incolora, sinistra, asseguts prop d'una
cuina on encara hi han uns plats per
fregar, hi ha un home i una dona.
L'home s'aixeca, ve cap a nosaltres i
empeny una porta ajustada. L'habita-
ció és quelcom que fa posar la pell de
gallina. No cal llum. Com que no hi ha
sostre i l'embà és de l'alçada d'un no-
me, la mateixa llum de fora, gairebé la
del carrer, illumina el quarto. Hi ha un
llit i una cadira. Un llit moribund co-
bert amb un llençol ple de fang, de
pols, de taques repugnants que regiren
l'estómac. Damunt de la cadira hi ha
palangana groguenca, amb les xacies



E C O S

negres de la porcellana escrostonada per l'us i l'abandó. A terra hi ha una bella catifa d'excrecions salivars, de porqueries i de burilles.

—Carme, sortim.

—No em vol?

—Sí, però vull passejar. Ja pagaré l'habitació... No et preocupis.

—No puc anar a passeig. Només podem estar un quart, fora de l'establiment.

—Ens queden cinc minuts.

—Doncs anem al bar.

A peu dret, Carme prengué una altra copa d'aiguardent.

—Quantes en prens cada nit?

—Més de trenta. Com més millor!

—Es perjudicial.

—No. Tinc el cinquanta per cent.

—Ah...

—Què feies... abans?

—Era modista.

—Per què vas deixar l'ofici?

—Guanyava 75 pessetes al mes i treballava deu hores diàries. No podia viure. Quan el meu germà em deixà, unes amigues em portaren aquí.

—Per què et va deixar el teu germà?

—Va allistar-se al «Tercio».

—No tens pares?

—Van morir-se quan era molt petita.

—Quan temps fa que ets aquí?

—Un mes.

—Es el teu «debut»?

—Sí.

—Treballaries si trobessis una fàbrica, un magatzem, o un treball decent?

—Si podia viure, sí. No desitjo altra cosa.

—Quan guanyes, aquí?

—Cinc pessetes diàries i el cinquanta per cent de les consumacions que faig fer.

—Total?

—De quinze a vint pessetes, segons els dies.

—Moltes hores?

—De les quatre de la tarda a les quatre del matí, amb dues hores de repòs per anar a sopar.

Un «guapo» amb gorra nova i mocador de seda s'atansa a Carme, la besa al clatell i l'aixeca per emportar-se-la a ballar.

—No vull venir. Estic amb un senyor! —exclama, poruga.

El «guapo» es fixa en la rosa.

—Dóna-me-la.

—No.

—Doncs, mira, ja és meva!

D'una esgarrapada li arrenca, l'esfúlla i la llença al mig del ball. La rosa que havia d'aconsolar la malalta de l'hospital és trepitjada per doscents peus frenètics que dansen un xarles.

Carmen, plora.

En sortir de «La Criolla» un borratxo em demana deu cèntims. Als portals del carrer de Pere Camps jeuen dues velles. El carrer del Cid és un formiguer de soldats i mariners. A la mina fan cua els captaires rerassagats. L'Exposició Internacional triomfa.

DOMÈNEC DE BELLMUNT

Una passa de «caballeros»

Advertim als nostres lectors que procurin pendre mesures prudentes contra una passa que recentment s'ha manifestat a Barcelona. Després dels Srs. Capdevila, Tassis i Marca, i Ventalló ens diuen que el nostre col·laborador artístic, Helios Gómez és cercat per dos «caballeros» que es veu que li volen demanar EXPLICACIONS.

Segurament l'invitaràn a anar al «campo del honor» que equival a dir al terreny de la venjança disfressada

En aquests cassos només ens atrevirem a recomanar una cosa: sinceritat.

LA VELLA SOCA

Contràriament a allò que afirmaven els bons amics de «Mirador»—alguna vegada s'han d'equivocar—, el jove Teixidor-Comes no és el brot més tendre de la vella soca de la Lliga Monàrquica de Cambó. N'hem descobert un altre de més novell encara.

El senyor Madroñal, Ribó, exaltador de València a «La Veu» i ex-col·laborador del «Matí» i del nostre periòdic.

Com deu somriure el degà dels joves, senyor Puig de la Bellacasa, davant d'aquesta florida de joves tan con-

UN QUE VA EN COMPTE

El bon badoc de la Lliga llegia la invitació que uns cartells li feien d'anar a rebre un comte, un dia d'aquests

—No m'ensarronaran pas—va dir al que l'acompanyava—. No fa gaire, anar a rebre un altre Comte em va costar una pallissa que encara en tinc blaus.

EL CATALANISSIM CARDENAL-ARQUEBISBE

L'OPINIO ja va publicar el text del parlament adreçat al poble pel fidel a la Monarquia Eminentíssima, senyor Vidal i Barraquer, en el míting de Belles Arts, celebrat fa uns quants anys, sota la presidència de Primo de Rivera.

Ara, Sa Eminència, per fer un altre tort a l'amic Brunet, de «La Publicitat», que suara en glossava el catalanisme, ha estat el primer en desfilar davant del governador militar de Tarragona, amb motiu de l'aniversari de S. M.

Com són actuals els comentaris que aquell gran clergue nacionalista radical que fou mossèn Bonet adreçava als dignataris de l'Església!

AQUELL «GABINETE NEGRO»

El govern actual, fent us d'aquella mà esquerra que solen tenir certs po-

lítics en fer veure que fan, i no fan res, tingué com una de les mesures inicials de la seva actuació el gest l'anunciar la desaparició del «gabinete negro».

Com saben els nostres lectors, aquest organisme havia estat creat per a obrir les cartes del ciutadans sospitoses de contenir correspondència que pogués desacreditar o molestar la bona marxa de la dictadura.

Així, doncs, tots els ciutadans saben que de l'actuació governamental fou bandejada aquesta repugnant mesura que permetia violar el secret de la correspondència, la circulació de la qual era confiada a l'Estat amb la més gran bona fe.

Doncs bé, resulta que ara el «gabinete negro» ja no actua a Madrid. A les províncies, però, ja és altra cosa, tota vegada que a un amic nostre li ha estat possible rebre una lletra amb visibles senyals d'haver estat intervinguda pel camí...

Quí ho ha dit que aquells que ens han promès el retorn a la normalitat no juguen net?

EL PATRIOTISME DE CERTA GENT

Fa uns quants dies que les pàgines de «La Veu de Catalunya» van plenes d'afirmacions de patriotisme. Recordem molt fidelment el patriotisme del qual continuament feien gala el general Primo de Rivera i els seus elements. Amb el temps, fins el nom d'Unió Patriòtica esperem que serà usat pels *profiteurs* del sentiment català.

Confiem, però, que el mateix que li passa a la Unió Patriòtica, mal vista per tots els bons patriotes de terres enllà, els passarà als pseudo-patriotes de «La Veu de Catalunya». El nostre poble no pot mirar bé, tampoc, els que confonen el patriotisme amb els afanys de domini polític emprant els mitjans més desacreditats.

CORTISANS

El senyor Jaume de Riba i d'Espanya, vice-president de la Diputació actual de R. O., pertanyent a la Lliga Regionalista, i el senyor Degollada, regidor de R. O., pertanyent al mateix partit, assistiren a la recepció donada a Capitanía General, el dia 17, amb motiu de complir anys el rei d'Espanya.

Les presses cortisanas de certs elements, que s'omplen la boca covint amb el nom de Catalunya, són excessives.

No era preferible, per un elemental sentiment de pudor, esperar, almenys, que el R. D. de la Dictadura contra l'ús de la bandera i l'idioma català fos derogat?

Què hi diuen els republicans?

Sabem, de font fidedigna, que els veïns de la Via Laietana, foren visitats

illuns passat per un correcte guàrdia urbà, en nom de l'alcalde de R. O. del nostre Ajuntament, pregant-los-hi que el dia següent, dimarts, al matí, posessin domajos als balcons.

Es pot saber què hi fan els regidors republicans en els actuals Ajuntaments de R. O.?

Comte de Xauen, marquès del Rif, marquès d'Alhucemes, com recordeu aquests noms africans, pàgines tristes de la història d'Espanya!

DIPLOMACIA

El senyor Pellicena i Camacho, director de «La Veu», és un senyor que té grans dots de diplomàtic i d'ironista alherà. Es clar que sols les posa en evidència rares vegades, i una d'aquestes és el fet que anem a contar:

Un dia, després d'haver tingut una llarga discussió amb un subordinat seu, home jove i que no tenia pèls a la llengua, considerant En Pellicena que el jove s'havia excedit un xic massa envers el seu director, volgué donar-li una lliçó de modals. Féu anar a la llibreria a comprar una «Urbanidad», en la qual hi posà la següent dedicatòria: «Al meu estimat amic D. F., del seu director J. Pellicena i Camacho.» I tot veient aquella rialleta seva tan característica, de jueu ric, li féu portar en el seu domicili particular.

Al cap de poc, però, el director de «La Veu» rebia un altre llibre: «Tratamiento de la neurastenia», amb una altra dedicatòria així: «Al meu estimat director, del seu affm., D. F.»

LA CATALANITAT DE COLOM

«Don Jacinto Viladarga», és un excaciquet de Berga, dels temps de la Dictadura.

Com sigui que mai no s'havia pogut veure en un lloc enlairat, no obstant i haver escrit una formosa «Historia de la Ciudad de Berga», amb el doble mèrit indiscutible d'inventar-se aquells fets que ell creia lògics que succeïssin en determinades èpoques, en veure's enlairat, tot de cop i volta, per obra i gràcia de la Dictadura, esdevingué, greu, i transcendental, considerant la necessitat pública de la seva opinió.

Una tarda, en la tertúlia que es fa a casa seva, es comentaren les recerques històriques de la catalanitat de Colom.

Ell es mostrava escèptic en les teories del Dr. Ulloa, i ho discutia amb aquestes raons, tan eloqüents com convinents.

—Però de què ve tanta enderga? No ho va dir ell que era genovès? Doncs que el deixin tranquil i en paus!

ELS ESTRALLS DE FEMINISME

Hi ha dones que per fer-se passar d'avorriment mantenen un gosset pelut i barreig. D'altres que passen la tarda al cine o a l'església. I d'altres que es

captanen d'un probelma de gran transcendència, sobretot en la part verbal, que és compost de tots els tòpics més corrents i tronats que s'han produït fins ara: el feminisme.

Això del feminisme comença a fer estralls, no sols entre les dones més o menys histèriques o més o menys inquietes. També entre els homes produeix els seus efectes corrossius. Es clar que els homes que s'abeuren en aquest abeurador tan plaent i deliciós són nois més aviat, que senten ànsies que de vegades creuen inconfessables i es veuen obligats a expressar-les d'una manera bon xic morbosa.

Vegeu sinó, el que escriu Josep Miquel i Macaya a «El Llamp», de Gandesa:

«Una respectable i elegant dama barcelonina amb la companyia de la qual m'honorava no ha gaires dies i que sap que a estones em plau de parlar de feminisme, va preguntar-me què pensava de l'amor i dels nuviatges. Tanmateix no sabí fer-me escàpol a la requesta que se'm feia de dir dos mals mots sobre aquest punt del feminisme modern. La senyora aquella sap que tinc una viva simpatia per l'amor, que em plau aquella dona que es deu a mans besades a l'amor i que usa d'una mundologia femenina que l'abassaga per complet. Ella pogué oir dels meus llavis com em feia partidari de l'amor completament femení, l'amor de dona que no és influenciat per cap punt mascle. Jo detesto aquella amor que en mantes dones té un punt de masculinisme; detesto aquell feminisme que es repenja massa en el fer de l'home. Mai no creuré en aquella amor que té punts de contacte amb la dels homes. Una amor femenina—deia—que es noliegi tota pel cor, que es deixi sollevar pel sentiment, que consideri la persona benamada a través de les mil coloracions de rosa, crec i considero com la millor amor femenina. A mi no em dongueu pas cap amor de fembra en la qual ella obri com a home, que es deixi endur pel cervell. Les dones massa cerebrals, que estimen amb el cervell, em fan por, les temo, i si mai m'han teixit un parany, l'he retut. Cal en la dona el màxim de cor, d'efusió, que culmini, deixant de present el sentit místic, en un temperament que tenia un sobresentit de cor i que és aquesta santa moderna que es diu Teresa de l'Infant Jesús.»

Miquelet, no filosofegis, que et perdràs. Val més que et busquis xicota.

DUESCENTES MIL PESSETES

Això, poc més o menys, costarà la instal·lació que l'Ajuntament de Reial ordre ha disposat que s'aixequés a la Plaça de Catalunya per tal de fer més brillants les jornades règies. No fa gaire hom s'esbarronava parlant d'un tal Nebct, autor del projecte de la nova plaça, que hi enterrà uns quants mi-

lions, però ara el lacanisme del cèlebre Pic i Pon, suportat per la colla de Mainés, marceix aquells llorers. Es endebades que voldrà tapar-se la vergonya pretextant festes de Primavera. Tots ens coneixem i sabem on anem. L'electricista Pic i la moderna Unió monàrquica representada per la Lliga, si se'ls deixa fer aniran molt lluny. El que no entenem ben bé és el paper que a l'Ajuntament representen els regidors que es diuen republicans.

Esdeveniment bibliogràfic.

A primers de juny

es posarà a la venda el

MANIFEST DEL PARTIT COMUNISTA

de Karl Marx i

Friedrich Engels

traduït per Granier-Barrera, amb un próleg de M. Serra i Moret. Aquest llibre serà el II vol. de la col·lecció d'Estudis Polítics i Socials de la Edicions de l'arc de Bara, i es vendrà segons la tarifa següent.

1	ejemplars	2'00	ptes.
10	»	16'00	»
25	»	37'50	»
100	»	140'00	»

Les comandes s'han d'adreçar a la Llibreria Popular, Ros d'Ollano, 20 (Gràcia) BARCELONA

Associacions de treballadors i d'hommes d'esquerra, procureu sostenir classes d'idiomes que acostin els vostres afiliats a la cultura que regateja la perpetua censura de l'Estat espanyol.

PROBLEMES DE JUSTICIA

JUSTICIA!

Sota l'imperi de la justícia posem a la consideració pública l'obra antijurídica de la Dictadura. Nascuda aquesta d'un atemptat al Dret, ha hagut de nodrir-se de la seva perennal conculcació, envilit quant ha tocat, com el personatge místic. Des del primer al darrer dels ciutadans, des de la tasca ruïnosa de la Hisenda estatal, fins a la del més petit municipi, tot porta el segell infamant.

Volent que desfili la cadena que durant tants anys ens ha oprimint, invitem cada una de les víctimes per afegir-hi el seu propi esglaó. Aquesta pàgina queda, doncs, consagrada a l'obra vindicadora.

I.—UNA BELLA CONTRADA PRE-SA DE CACICS

Les altres serralades pirinenques amaguen una vall meravellosa de prats sempre verds, que creua l'argent dels rierols. Les vessants de les muntanyes clapades amb la foscúria dels boscos. Es un país d'ensomni: La Vall d'Aran.

Però abans que els ulls sadolls de beutat dels excursionistes, va violar aquest indret la mirada tèrbola dels cacics.

II. — L'EXPLOTACIO DUNA NECESSITAT

La Vall d'Aran sofreix una gran tragèdia. Terra catalana, no pot mirar a Catalunya, ni Catalunya a ella. L'altitud de les serres atura el pas i la mirada. Tan sols a l'estiu, de juny a setembre, és possible pujar els dos mil cinc-cents metres del port de la Bonaigua, barrat la resta de l'any per la nau i el glaç. Llavors no queda més que la via de França.

Un jorn, com en els contes de fades, va rebre el país la joia de la reial visita, i amb ella la dels eters insectes de cort que el descobriren amb la humiliació d'una estranya troballa, la d'una contrada inferior, quan els seus habitants tenen un índex de cultura que els permet parlar habitualment tres idiomes.

Les fases d'aquestes visites són ben conegudes: de l'admiració a l'elogi, de l'elogi a la promesa. Per ella pogué la Vall d'Aran acaronar el seu somni: el d'una foradada de cinc quilòmetres, que la fes un país d'Espanya.

La foradada va començar l'any 1925, com a conseqüència d'una concessió atorgada a un comerciant de paraigües de Barcelona, per ésser acabat l'any 1930, mitjançant cinc milions de pessetes.

La foradada no s'ha acabat. Encara no n'hi ha cinc-cents metres.

III.—COM ES FA UNA FORADADA

Escauria per a explicar-ho la definició de Papini: s'agafa el buit i es volta de terra.

Tota la tècnica és, en efecte, ineficaç en les latituds araneses. Aquí una foradada, quan és punt inicial d'una política, es fa de la següent manera:

El senyor del país, un pobre diable, testaferra d'un capellà molt influent de la cort, cerca un constructos que sàpiga de tot menys de construir foradades: és el comerciant de paraigües de Barcelona. Tots tres formen la U. P. local indentificada amb l'Empresa (?)

S'explana qualsevol indret, s'excava una mica poc més o menys, sense direcció facultativa, i es dóna el primer banquet. Després un altre banquet i un altre, fins que no hi quedin més diners.

Fet això, el pobre diable, el constructor i el capellà de la cort van a veure el ministre.

—Què necessiten?

—Onze milions.

—Concedits.

Un petit tràmit previ. La consulta al Consell d'Obres Públiques, que és desfavorable. Però no hi fa res. «*Por algo hay Dictadura.*»

Aquest és l'apoteigma del famós capellà de la Cort.

IV. — ... I MENTRESTANT, COMENÇA EL SOFRIMENT

L'obra de la foradada que tothom sap que no s'acabarà mai transforma la vida de la contrada. L'Empresa (?) ha tingut en això gran diligència.

La seva primera mesura fou la d'emetre moneda, símbol de sobirania, com diu la llei de Partides: són unes xapes amb les quals es paga els obrers, i que reduïdes abans a les relacions d'aquests amb alguns comerciants concertats, circulen ara d'una faisó illimitada.

Més tard les reformes s'extengueren als conceptes jurídics tradicionals. L'Empresa (?) ha suprimit la propietat: no sols la pública com s'ha vist, sinó també la privada.

Els pagesos posen el crit al cel quan sense indemnització prèvia alteren llurs finques i es veuen impotents per a interposar un interdicte, el remei legal, contra qui tan ostentosament es vana de disposar de tots els ressorts del poder.

I així és. Abans el poble elegia els seus regidors i els seus diputats; la Dictadura, en canvi, destituïa un darrera l'altre els qui defensaven els drets dels aranesos, substituïnt-los per lacais de l'«Empresa» (?), i les visites oficials dels personatges, que sovintejaven en els àpats de la foradada, eren emprats pels

seus homes com una amenaça que feia créixer llur autoritat, en proporció aterradores.

V.—COM POT INDUSTRIALITZAR SE UN PAIS

A l'escalf de la protecció oficial les possibilitats són infinites.

La capacitat crematística augmenta progressivament pel sistema del treball indefinit.

Per exemple: hom es fa adjudicar la subhasta d'un tros de la carretera Balaguer a Frontera francesa, s'identifica el seu traçat amb el de la carretera d'accés a la foradada, comprès en el seu pla d'obres; i es cobra per partida doble.

S'ha de construir un Hospital per una deïxa. L'empresa (?) s'ofereix a construir-lo. Empra una mica de filantropisme molt sentimental i obté de Madrid una indemnització de trenta mil pessetes. Però ensems una Reial ordre canvia els components del patronat pels lacais de l'Empresa... constructora.

Un negoci molt productiu és el de pelar els boscos, però aquest mereix punt i a part.

VI.—LA DEVASTACIO FORESTAL

La propaganda científica ha portat ja a l'evidència dels pobles el respecte als boscos.

D'intelligència privilegiada, els ciutadans de la Vall d'Aran havien organitzat el règim forestal amb una Mancomunitat curosament dirigida per tècnics, que estudiaren constantment els plans isocràtics.

Però tota sobirania forta no en resisteix una altra que li minvi poder. L'Empresa (?) va obtenir la dissolució de la Mancomunitat forestal. Morta aquesta els boscos foren Xauxa.

Es pot tallar els arbres, fent-los encara pagar a l'Estat.

Tot és ben senzill.

Com aquest país té establert el sistema de primes a l'exportació, tal·leu de valent, veneu a França i encara us donen diners a la frontera.

¿Que la Vall d'Aran despobla els boscos, preparant-se una mortalla de misèria? ¿Què pot importar-los això als esperits forts de l'Empresa?

VII.—I JUSTICIA!

La demanem per al poble culte, intel·ligent i sofert de la Vall d'Aran.

Es hora que acabi l'escandalós comerç emprès amb les seves necessitats i que tingui final la seva escandalosa explotació. Que el protegeixin com mereix, els governs conscients, però que comencin protegint-lo, fent-li justícia.

Que aquesta comenci, doncs, amb exemplaritat:

EL TERRORISME, RENEIX?

ELS AMOS DEL CARRER

Els incidents esdevinguts aquests dies entre el nostre amic, el publicista Joaquim Ventalló i el conegut capità Barrera, fill del darrer ex-capità general de la nostra regió, són del domini públic. Almenys en llur aspecte més superficial, podrà seguir-los qui voldrà dins les pàgines de «La Rambla de Catalunya» d'aquesta setmana i de les dues anteriors. No cal, doncs, fer-ne història.

Dins tot aquest afer hi ha un aspecte que solament interessa al senyor Ventalló i al senyor Barrera. Es a dir, si certes frases de l'article humorístic que ha donat lloc a la qüestió mereixien per banda de l'articulista una rectificació o bé no la mereixien. La rectificació, a més a més, ja ha estat feta. Però repetim que aquest aspecte solament interessa a les dues persones que hi són afectades.

Per contra, n'hi ha un altre en aquests esdeveniments que és d'un gran interès per a tothom i que exigeix un públic comentari i una rigorosa enquesta.

Ens referim al següent:

El senyor Ventalló, dintre de la seva resposta a la lletra dels emissaris del senyor Barrera, indicava com a camí per a resoldre la qüestió la llei d'impresma.

Vetaquí un procediment ben senzill per al senyor Barrera, si és que en realitat es sentia tocat de l'honor. En el cas que ell, com es de creure que es pensava, tingués la raó, no podia esperar una satisfacció més plena. I si li era negada, senyal que havia sofert un

error, i la mateixa resposta de la llei, desenganyant-lo, li hauria calmat les pundonoroses suspicàcies. Ja veieu quina cosa més planera.

¿Però, quina via legal ha seguit aquest senyor?

De moment, ja havia tramès dos amics al senyor Ventalló, amb l'encàrrec de requerir-lo que ell n'anomenés dos de seus per a parlamentar tots quatre. D'això, a tot arreu del món se'n diu enviar els padrins, desafiar. Si no era aquest l'esperit del senyor Barrera, és curiós que hagués triat una fórmula per arreglar les seves qüestions, que ell no pot ignorar que és la de les proposicions de duel.

Cal advertir, a més, que per petites futeses, el senyor Barrera havia repetit la maniobra que nosaltres sapiguem dues vegades amb altres companys de premsa en pocs dies. Aquestes visites, doncs, corresponen no a un cop de geni, sinó a un pla preconcebut, a un interès especial.

En segon lloc, l'amic Ventalló s'ha vist, al cap de poc, seguit per un subjecte misteriós, vestit d'obrer, d'aire català, d'edat jovençana.

El senyor Barrera és capità dels mossos d'esquadra de la Diputació de Barcelona.

Finalment, sembla que el propi senyor Barrera va proferir amenaces al senyor Ventalló.

Tots aquests procediments recorden els emprats durant l'època del pistolerisme. Per això diem que aquest aspecte

de la qüestió ultrapassa l'interès que pugui promoure una simple contesa personal i que mereix una severa enquesta per part de tothom que s'ha de definir en aquest cas.

I nosaltres preguntem:

«Don Fernan Berenguer, governador militar de la plaça: ¿quina actitud pensa adoptar davant d'un militar que, contra les ordenances, va enviant padrins a l'un i a l'altre?»

«Senyor Maluquer i Viladot, President de la Diputació Provincial de Barcelona: ¿no val la pena d'esbrinar en quins serveis són usats els mossos de l'esquadra, i si la seva missió és la de seguir pacífics ciutadans, servint interessos particulars de l'home que els comanda?»

«Senyor governador, que va creure necessari, per a major ordre de la ciutat, que els seus guàrdies repartissin alguna trompada un cert vespre memorable: ¿què caldrà fer ara per al bon ordre de Barcelona?»

«Companys de la premsa: ¿serem només responsables davant de la llei, però no ens valdrà quan ella ens empara? ¿Quina actitud penseu adoptar per l'honor de la classe, per esperit de companyonia?»

«Ciutadans, en general: Un home pretén que pot passar pel cim de la llei, a causa d'una certa impunitat. Exigim-li, exigim-li tots que ens la demostrï»

ROSSEND LLATES

COMARQUES

Ens diuen de fora

Perquè hem tingut coneixement que l'«avinença» es realitza en veritat, volem dir-ho.

Tot el que des de les planes de «La Publicitat» es diu ofenent a les de «La Veu de Catalunya», i des d'aquesta a aquella, és una mentida portada a cap per a sorprendre la bona fe dels catalanistes, que han arribat a creure en un manifest tan poc clar, tan confús, tan fet per a aprofitar-se'n com el manifest d'Acció Catalana.

Per avui, només volem cridar l'atenció dels interessats.

En els districtes forans s'està realitzant, amb tota velocitat, la unió de les forces de la Lliga Regionalista amb les d'Acció Catalana, per tal d'aconseguir una majoria efectiva electoral.

Els d'Acció Catalana, republicans se-

gons ells afirmen, han fet pacte amb la Lliga, indubtablement monàrquica, segons les proves fins ara donades.

Acció Catalana, en comptes d'ajuntar-se a les forces republicanes, siguin on siguin; en comptes d'adherir-se a «Intelligència Republicana», prefereix anar de tronc amb la Lliga.

N'hi ha prou amb parlar amb elements d'Acció Catalana que resideixin fora de Barcelona, i diran ben clarament les ordres que han rebut dels seus directors:

Primer, aconseguir una majoria electoral, maldament sigui monàrquica; tot, per tal d'assolir forces llocs en el Congrés i en els Ajuntaments; la idea, l'opinió, l'ambient republicà no els interessa de cap manera...

Veurem el resultat.

Aquest número ha estat censurat



Jaume I, 11

Telèfon 11055

Primer. Fent la foradada sigui com sigui.

Segon. Retornant als obrers les minves de la moneda fiduciària amb què es pagava llurs jornals.

Tercer. Indemnitzant tots els propietaris espoliats, fent una revisió de les ocupacions.

Quart. Retornant l'Hospital al seu veritable Patronat.

Cinquè. Restablint la Mancomunitat forestal.

Sisè. Obrint una expedient de responsabilitats del període de la Dictadura.

X. STELARIS

JAZZ

EL CANT DE LA SENYERA

Aquest és el cant de la senyera invisible. Quatre roges artèries. O, si visible, només un llampec i quatre petites flames d'odi als ulls, mentre passa l'auto veloç entre gures.

Escolta, minyó. Ahir et vaig veure les quatre barres, molt encongides, al trau. Quatre piquets vermells, només, sobre una curta ratlla groga. Doncs, per què portes les quatre barres, minyó, si tens por que te les vegin?

Aquest és el cant de la senyera invisible. Blasmarà, doncs, la inútil florida de senyeres que esclatarà quan els amos ho vulguin. Llacets al trau que ara es fonen davant dels tricorns; banderes de casetes de bany, d'envelats, de torres dels qui, sometent o en silenci, es venien la pàtria.

No blasmaria pas (per bé que sigui el cant de la senyera invisible) el desplegament a ple aire, a la vista de tots, en un cim de coratge. No et blasmaria pas, minyó, si tu i els altres com tu clavàveu la senyera ben ferma i entorn d'ella aturàveu les forces hostils amb un barratge d'audàcia; si l'alçàveu, en quatre flames roges purificadores, al cel; si l'arrabassàveu d'aquells que volen, indignes, amb un pavelló sagrat cobrir una mercaderia avariada.

Però tu t'estimes més l'estira-i-arronça, minyó? el vol-i-dol, el crida-i-guilla. I així ni fas l'obra de la senyera franca, ni escoltes el cant fecund de la senyera invisible. O esveradís manefla! Si tota la teva por no et pot fer estar d'exhibir inútilment les quatre barres, tingues almenys els coratge d'unt gest irreparable. Tatua-te-les al pit i vés pel món amb la camisa oberta. Així t'haurà de llevar la pell, almenys, el qui vulgui arrencar-te-les.

NO CANTIS MES

No, Janet, no. *I don't want another talking picture of you.*

Bufoneta? És clar que ho ets, criatura! Se't pot mirar de gust, certament, una estona. Però no et vull pas sentir. No, no et vull tornar a sentir, Janet Gaynor. *I don't want another talking picture of you.*

Que no tens veu? Sí que en tens, criatura! Tots els qui no són muts en tenen. Però que et costa de sortir! No et vull criticar massa. No dubto que, en una conversa planera, pots conservar perfectament l'encís de bona minyona tendra. Tanmateix, Janet Gaynor (nasal, nasal, nasal Janet Gaynor!), *I don't want another talking picture of you.*

No voldria dir cap mal de la teva dol-

ça cara triangular, Janet Gaynor. Però la mous massa, pèndol triangular, per a cantar. I el teu front ample té massa pell per acompanyar el cant. S'arruga, Janet, i amoïnada no em plaus gaire. No, criatura, no. *I don't want another talking and singing picture of you.*

LA PARELLA IDEAL

Parella ideal, Charles Farrell i Janet Gaynor? ¿Es això una illusió dels qui han exhibit, al Fèmina, el mig sonor «Plat a l'americana», o bé, desillusionats ells mateixos, volen que ens en fem la illusió els altres?

Examinem serenament aquest idealisme de parella, si us plau. Al film on Janet m'ha agradat més («Albada»), no hi tenia pas per company el tendre Charles, sinó el vigorós George O'Brien. La companyia de Farrell, doncs,

les Farrell i Janet Gaynor fan una parella vivament ideal, és l'ideal el que fa lla.

UN PLAT A L'AMERICANA

Si tots els plats americans fossin com aquest, qui voldria tastar mai més la cuina transatlàntica? No pas el pobre sorollador d'aquest jazz que, en aquests cas, no ha estat pas un bon jaç, us ho asseguro!

Aquest pobre film «Un Plat a l'americana» (Fox), mig opereta, mig drama pateix essencialment d'incongruència de concepció. I si a més d'aquest mal terrible, el actors hi són mal collocats, les paraules estúpidament escamotejades (tal com es presenta ací), i el sentimentalisme enganxós i ordoinari, ¿voleu dir-me què hi queda de bo?

Ja us ho diré jo ara mateix. Com



no afavoreix pas especialment el treball de la noia.

I si bé al film on Farrell s'ha lluit més («El setè cel»), aquest minyó tenia Janet per companya, també la hi té en un «Plat a l'americana», que ha motivat el meu prec anterior a Janet Gaynor (Vegeu: «No cantis més») i on no hi ha més lluïssors que les d'una escenografia passadorament combinada.

Un estudi a consciència de les actuacions de Janet i Charles m'ha convençut que llur confluència estellar és afortunada només en aquells films que reclamen heroï i heroïna d'una ingenuïtat una mica enfavada; que permetin (perquè l'escena és París, és clar) almenys a un abbé de mostrar-nos exemplarment els seus sentiments generosos—i una cosa tan poc normal ja ens diu fins a quin punt la ideologia d'aquesta mena de films és tronada.

Ho és de debò. I tant «El Setè Cel» com «L'Àngel del Carrer» en són bons exemples. I així tenim que quan Char-

l'Exposició de Barcelona (si hi descomptem la natura), una part de l'escenografia. Jocs d'aigua. Gel fet amb roba blanca. Formidables falli plens de promences eròtiques que després resulten decebents (sospirs femenins) pames. Una dansa del foc per bellesa (nueses) que es deslloriguen artísticament. I prou.

EPSTEIN I POE

Davant el film, realitzat per Epstein que té per nom «La Caiguda de la Casa d'Usher», s'imposa la comparança amb els contes d'Edgar Allan Poe, en què s'inspirava.

«Epstein, en «La Caiguda de la Casa d'Usher», es proposa de comunicar als espectadors aquella esgarrifança misteriosa que es desprèn d'una narració d'Edgar Poe.» (Rossend Llates.)

Si l'esgarrifança es despregués simplement—senzilla vibració d'una narració misteriosa—potser la pretensió d'

reproduir-la amb un film seria viable. Però l'esgarrifança que us fa venir la lectura d'un conte de Poe no és una esgarrifança senzilla, sinó el coronament estètic de tota una preparació astuciosa.

Considerem un conte de l'escriptor americà. *El retrat oval*. La misteriosa art d'un pintor dota d'una vitalitat extraordinària el retrat d'una dama. L'última pinzellada coincideix amb la mort d'ella. El conte, curtíssim, és una preparació meravellosa per a fer-vos acceptar que és la vida mateixa de la dama, que ha passat al retrat. A la fi del conte, en tenim la sorpresa, l'esgarrifança, i al mateix temps una satisfacció estètica absoluta.

En el film d'Epstein un subtítol us anuncia en fred: «El pinzell de Sir Roderick tenia la misteriosa virtut de transportar al retrat la vida que prenien a Lady Madeline». Tot el gran joc d'imatges que segueix no és més que una glossa de l'afirmació amb què comença, la sinceritat de la qual vol demostrar. Però, feta sense preparació, comenceu per no creure-us l'afirmació inicial. I ¿quin joc d'imatges voleu que contrasti aquest gran handicap i aconseguixi de produir, encara, els efectes de la prosa astuta, refinada, fatalment triomfadora de Poe?

El mateix resultat i la mateixa diferència ens donaria la comparança del film d'Epstein amb el conte de Poe, que li ha donat el nom.

Una part de la superioritat dels contes sobre el film és indubtablement deguda al medi. Si en medi literari es produeixen tan bé els efectes de Poe, gairebé ja es pot afirmar que el medi cinematogràfic no els serà tan propici. Però la diferència de promotors també té una gran part de la diferència d'efectes.

D'Epsteins, en trobaríem ara mateix ben bé una dotzena. De Poe, n'hi ha hagut un i no n'hi haurà mai cap més.

UN FILM PER AL SUBCONSCIANT

Després de reconèixer l'alta ambició d'Epstein i la impossibilitat de satisfèr-la en «La Caiguda de la Casa d'Usher», encara us mireu amb més respecte aquesta obra seva i us sentiu més agraït als qui us l'han donada en la darrera «Sessió Mirador», després dels interessants films documentals de J. Painlevé, les semipassadores «Nits elèctriques», i l'enrioladora i tronada «Cassida».

Començaré per presentar un curt memorial de greuges. A la terrible Casa d'Usher, vista de lluny, se li veu de ben lluny el llautó de joguina, i aquell cel estelat és tan dissotós com les lluminàries servils de Barcelona. I l'abús dels interiors ventejats arriba a anar contra l'efecte que volen produir. Perquè l'espectador, una mica cansat, no es pot estar d'agafar el seu seny usual per

preguntar: ¿Per què diantre no tanquen les finestres?

Cal reconèixer, tanmateix, la noblesa film i, en general, l'encert en la tria dels procediments d'Epstein en aquest d'imatges. L'autor, reconeixent la impossibilitat de ni tan sols acostar-se a Poe a base dels procediments amb què solen ésser passades al llenc les obres literàries, només recorre a imatges que no arriben al cor sinó després de filtrar-se, i no ràpidament, per l'intel·lecte.

Ciris, gats negres, arrossegament de fulles mortes, llibres que cauen, coit de gripaus, martelleig que obsessiona... L'art dels operadors es mostra en l'extraordinària bellesa de moltes de les imatges: aigua esgarrifada, xarxa de brancam i fullatge... L'astúcia d'Epstein es mostra en l'ús dels alents i dels moviments que maregen i que, provocant mecànicament en l'espectador una angúnia semblant a la que una causa sentimental produiria, fa que l'innocent despistat atribueixi al sentiment el que depèn de la mecànica.

La feta més saludable d'Epstein en aquesta obra seva és indubtablement d'haver fornit un fil, al subconscient on aquest, ben guiat, pot entortolligar-se. No sé si m'enteneu. No? No m'estranya. Però permeteu que m'expliqui.

Quan dos éssers humans volen comunicar-se verament, amb intercanvi de les coses que porten al fons (no sigueu maliciosos), solen generalment pujar-les a un pla de consciència. Aquest és el procediment de la intel·ligència. La limitació de l'intercanvi és deguda a la dificultat de la pesca d'aquelles coses que us neden i llisquen dins l'oli espès i tenebrós del subconscient. I encara, si n'heu aferrat una i la traieu, engrescat, a la llum de la consciència, sentireu com canvia misteriosament pel trajecte. La comunicació dels conscients és perfecta; és entre el conscient i el subconscient de cada comunicant que es troben les boires, els esvorancs i les barreres.

En l'obra d'art hi ha hagut sempre una temptativa més o menys declara-

da de fer comunicar directament dos subconscients: el de l'espectador i el de l'artista. L'única novetat de l'art modern és que aquest remenament de subconscients s'hi fa més a consciència. Poques vegades, tanmateix, s'esdevé així en els films anomenats d'avantguarda.

Els autors de films com «La Perla», «L'estel de Mar» (no els films com «Les Nits elèctriques» que, bons o dolents, són d'una altra mena), o bé tenen un subconscient miserable o bé amaguen en les dificultats de comunicació llur desaprensió mandrosa. La timidesa dels cnohs és sovint encobridora de llur desvergonyiment sense gràcia.

En «La Caiguda de la Casa d'Usher» aquest equívoc funest no és possible. Un fil, extret dels contes de Poe, una idea argumental tènue i simple, acompanya Epstein en els seus cabussos al subconscient. La seva pesca, sovint meravellosa, ens és oferta enfilada en aquest lligam conegut que ens permet d'orientar-nos ara i adés per via externa sobre la situació de les nostres immersions.

Grafiques FUNES

Impressió de tota

mena de treballs per a
editors,

Comerç, Indústria i Banca



ARAGÓ, 158 - TEL. 33565

Gràfiques Funes, Aragó, 158, Barcelona

PER SUBSCRIPCIONS

A L'OPINIÓ

DIRIGIU-VOS A

Llibreria Francesa

Rambla del Centre, 8 i 10

BARCELONA



BUTLLETI DE SUBSCRIPCIO

Subscripció a L'OPINIÓ

PER SIS MESOS

UN ANY

5,00 pessetes.
Fora, 5,50 »

10,00 pessetes
Fora 10,75 »

l'import de la qual us trameto per gir postal.

Nom

que viu a

carrer N.º

Signatura



SINDICALISME I POLÍTICA



Després de sis anys de silenci forçat, aquesta qüestió sempre tan discutida, i a l'entorn de la qual s'han bastit tota mena de teories i d'hipòtesis, torna a ésser plantejada.

¿El temps que hem passat inactius haurà servit a tots per a formar-nos un criteri prou segur per a determinar l'orientació que hem de seguir els treballadors en matèria sindical i política?

Si hem de jutjar per les declaracions fetes per alguns representants o dirigents de la C. N. del T., trobaríem que no tan sols hauria passat el temps en va, sinó que malgrat el sorollós fracàs obtingut amb les tàctiques emprades per aquest organisme en passades actuacions i malgrat de reconèixer molts errors i defectes, hom rep la sensació de què estem al mateix lloc que estàvem; és a dir, en ple desconeixement dels factors que determinen l'actual desequilibri polític i econòmic arreu del món. I per si la confusió imperant no fos prou encara, les declaracions d'Angel Pestanya en l'últim entreviu que li han fet, són suficients per a tombar d'esquena qualsevol home.

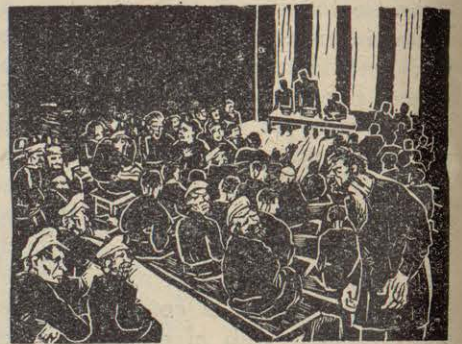
Es molt dolorós i depriment veure un alt representant del sindicalisme i anar-

quista, tot d'una peça, lliurant-se a definir i donar solucions a problemes tan importants com els de l'actuació política dels obrers, i el de l'habitació, de la mateixa manera que podria fer-ho qualsevol betes-i-fils panxacontent.

Perquè, si considerem indispensable la lluita de classes, ¿com podem tolerar que un teoritzant del sindicalisme militant aconselli als obrers polítics ingressar als partits de la burgesia? aconselli als obrers polítics a ingressar als partits de la burgesia?

¿Quin concepte podem tenir d'un obrer que a més es diu revolucionari, però que menysprea els partits polítics obrers per inútils i vol menar els treballadors vers els partits burgesos?

Potser se'ns dirà que a un anarquista li és indiferent tota mena d'actuació política, però és que es dona el cas que el mateix declarant anomena certs polítics, dels quals diu que li inspiren confiança, i dona a entendre que també es pot esperar quelcom de profitós de la política, quan diu que la intervenció de la Confederació Nacional del Treball en la marxa de l'Estat ha d'ésser des del car-



rer pressionat els homes que ocupin càrrecs públics. Creiem, amic Pestanya, que en aquests moments de reorganització dels Sindicats és altament perillós escometre contra els partits obrers, que indefectiblement prendran a casa nostra gran increment, i que una de les causes que més fomentaran l'afirmació d'aquests partits, serà la pretensió descabellada de què la C. N. del T., organisme en el qual hi caben i han de pertànyer-hi tots els obrers de totes les tendències, s'inspíri en els principis del comunisme llibertari.

A més, creiem necessari que els homes representatius de l'obrerisme, i més quan parlen en nom d'un organisme, per anarquistes que siguin, han de sentir la responsabilitat de llurs actes i l'efecte que llurs afirmacions puguin produir en l'ànim dels que amb bona voluntat posen o posarien el seu esforç per a portar a terme l'edificació d'una Confederació Nacional del Treball, forta i intel·ligent.

F. VILADOMAT

De la U. S. de Catalunya.

